

**O'QUVCHILARNING TANQIDIY FIKRLASH KO'NIKMALARINI  
SHAKLLANTIRISH YO'LLARI**

**Kurbanova Salomat Olimovna**

**MAQOLA  
MALUMOTI**

**ANNOTATSIYA:**

**MAQOLA TARIXI:**

*Received: 17.07.2026*

*Revised: 18.07.2026*

*Accepted: 19.07.2026*

*Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida o'quvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari, zamonaviy metodlari va amaliy tavsiyalari yoritiladi.*

**KALIT SO'ZLAR:**

*tanqidiy fikrlash,  
ta'lim, interfaol  
metodlar, muammoli  
ta'lim, media  
savodxonlik,  
kompetensiya.*

**Kirish**

Raqamli davrda o'quvchilarning mustaqil fikrlashi ta'lim sifatining muhim ko'rsatkichidir. Tanqidiy fikrlash o'quvchiga axborotni tahlil qilish, dalillarni solishtirish va asosli qaror qabul qilish imkonini beradi. Shu sababli umumta'lim maktablarida mazkur kompetensiyani rivojlantirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

**Nazariy asoslar**

Tanqidiy fikrlash tushunchasi zamonaviy pedagogikada muhim o'rin egallaydi. U o'quvchining kuzatish, tahlil, taqqoslash, baholash va xulosa chiqarish qobiliyatlarini qamrab oladi. O'qituvchi o'quvchini tayyor javobni yodlashga emas, balki izlanishga undashi lozim.

**Asosiy tahlil**

Interfaol metodlar (Aqliy hujum, Klaster, Debat, INSERT, BBB, Keys-stadi, FSMU) tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda samarali hisoblanadi. Muammoli vaziyatlar yaratish, loyiha ishlari, guruhlarda ishlash va AKTdan foydalanish o'quvchilarning mustaqil qarashlarini shakllantiradi. Media savodxonlikni rivojlantirish orqali internetdagi axborotlarning ishonchliligini baholash ko'nikmasi ham rivojlanadi.

Har bir darsda ochiq savollar, munozara, taqqoslash va dalillash elementlaridan foydalanish

o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini kuchaytiradi. Baholash jarayonida faqat natijani emas, balki fikrlash jarayonini ham e'tiborga olish zarur.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uzluksiz pedagogik jarayon bo'lib, o'quvchini savol berishga, dalillarni tekshirishga, turli nuqtai nazarlarni taqqoslashga va asosli xulosalar chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi tomonidan yaratilgan erkin ta'lim muhiti bu kompetensiyaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uzluksiz pedagogik jarayon bo'lib, o'quvchini savol berishga, dalillarni tekshirishga, turli nuqtai nazarlarni taqqoslashga va asosli xulosalar chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi tomonidan yaratilgan erkin ta'lim muhiti bu kompetensiyaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uzluksiz pedagogik jarayon bo'lib, o'quvchini savol berishga, dalillarni tekshirishga, turli nuqtai nazarlarni taqqoslashga va asosli xulosalar chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi tomonidan yaratilgan erkin ta'lim muhiti bu kompetensiyaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uzluksiz pedagogik jarayon bo'lib, o'quvchini savol berishga, dalillarni tekshirishga, turli nuqtai nazarlarni taqqoslashga va asosli xulosalar chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi tomonidan yaratilgan erkin ta'lim muhiti bu kompetensiyaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uzluksiz pedagogik jarayon bo'lib, o'quvchini savol berishga, dalillarni tekshirishga, turli nuqtai nazarlarni taqqoslashga va asosli xulosalar chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi tomonidan yaratilgan erkin ta'lim muhiti bu kompetensiyaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uzluksiz pedagogik jarayon bo'lib, o'quvchini savol berishga, dalillarni tekshirishga, turli nuqtai nazarlarni taqqoslashga va asosli xulosalar chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi tomonidan yaratilgan erkin ta'lim muhiti bu kompetensiyaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uzluksiz pedagogik jarayon bo'lib, o'quvchini savol berishga, dalillarni tekshirishga, turli nuqtai nazarlarni taqqoslashga va asosli xulosalar chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi tomonidan yaratilgan erkin ta'lim muhiti bu kompetensiyaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uzluksiz pedagogik jarayon bo'lib, o'quvchini savol berishga, dalillarni tekshirishga, turli nuqtai nazarlarni taqqoslashga va asosli xulosalar chiqarishga o'rgatadi. O'qituvchi tomonidan yaratilgan erkin ta'lim muhiti bu kompetensiyaning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

### **Amaliy tavsiyalar**

1. Har bir mavzuda muammoli savollar qo'llash.
2. Loyiha va tadqiqot topshiriqlarini ko'paytirish.
3. Debat va munozaralarni tashkil etish.

4. Raqamli platformalardan foydalanish.
5. Ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish.
6. O'quvchilarning mustaqil fikrini rag'batlantirish.

#### **Xulosa**

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish ta'lim sifatini oshirishning muhim omilidir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning tahliliy, ijodiy va mustaqil fikrlash kompetensiyalari rivojlanadi.

#### **Foydalanilgan adabiyotlar**

1. O'zbekiston Respublikasi 'Ta'lim to'g'risida'gi Qonuni, 2020.
2. Tolipov O., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar.
3. Musurmonova O. Pedagogika.
4. Xoliqov A. Pedagogik mahorat.
5. OECD. Future of Education and Skills.
6. UNESCO. Education 2030 Framework.
7. Bloom B. Taxonomy of Educational Objectives.
8. Dewey J. Democracy and Education.
9. Paul R., Elder L. Critical Thinking.
10. Zamonaviy pedagogika bo'yicha ilmiy maqolalar.